

การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3
The Management of Internal Quality Assurance (IQA)
in Schools under Narathiwat Primary Educational Service (Area Office 3)

มาหะมะบาคอรี มาซอร์^{1*} และ จรุณี เก้าเอียน²

Mahamabakhori Marsor^{1*} and Jarunee Kao-ian²

นักศึกษาระดับปริญญาโท, หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา^{1*},
หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา²

Master of Education Degree, Department of Educational Administration, Yala Rajabhat University^{1*},
Master of Education in Educational Administration, Yala Rajabhat University²

(Received: September 21, 2021; Revised: September 29, 2021; Accepted: October 14, 2021)

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา และ 3) ประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำนวน 297 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบค่าทีอิสระ และทดสอบค่าเอฟ โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียวและเปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.10$, $S.D.=0.67$)

2. เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ตัวแปรเพศในด้านการประเมินผลตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารไม่สำรวจปัญหาความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ครูและบุคลากรทางการศึกษาไม่ความเข้าใจเรื่องระบบประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินกิจกรรมโครงการไม่สอดคล้องกับแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ส่วนข้อเสนอแนะ พบว่า ผู้บริหารควรให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางของสถานศึกษา ผู้บริหารควรติดตามตรวจสอบประเมินคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ และควรเผยแพร่ผลการประเมินตนเองเพื่อการพัฒนา

คำสำคัญ: การประกันคุณภาพการศึกษา การบริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา

*ผู้ให้การติดต่อ (Corresponding e-mail: bakhorii32@gmail.com เบอร์โทรศัพท์ 06-1257-3353)

Abstract

This independent study aimed to: 1) determine the level of management for internal quality assurance (IQA) in Narathiwat primary schools, 2) compare this level of management between participants, classified by gender, age, job position, and size of educational institution, as well as 3) identify problems and suggestions about IQA in primary schools. Sample was 297 school administrators, teachers, and other employees from primary schools under Narathiwat Primary Educational Service (Area Office 3). The tool used was a rating-scale questionnaire. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA with pairwise comparisons using Scheffe's method. The results showed as follows.

1. Overall, the management of IQA in schools under Narathiwat Primary Educational Service Area Office 3 was at a high level.

2. Participants who had different gender and job position were significantly different in their management of internal quality assurance ($p < .05$, and $.01$, respectively).

3. The reported problems and recommendations for the IQA were: 1) the school administrators' lack of conducting stakeholders' need assessment, 2) the teachers and staff's lack of knowledge about the educational quality assurance system, 3) the project implementation was inconsistent with the educational development plan. In terms of recommendations: 1) the school administrators should let the stakeholders taking part of the directing decisions of schools, 2) the school administrators should monitor, and examine the educational quality assessment continuously and systematically, and 3) Results of the self-assessment report should be published for further development.

Keyword: Quality Assurance, Educational Administration, School Administrators

บทนำ

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาประเทศและได้รับการคาดหวังให้ทำหน้าที่ต่าง ๆ ที่เป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ เป็นส่วนช่วยในการเพิ่มความเท่าเทียมกันในสังคมและเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างอาชีพ ซึ่งการพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าจนสามารถเข้าสู่การแข่งขันในเวทีโลกนั้นมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการบริหารจัดการศึกษาของประเทศให้ได้มาตรฐานทั้งในระดับประเทศและสามารถเทียบเคียงสมรรถนะได้กับมาตรฐานของนานาชาติ ทั้งนี้แนวโน้มทางการศึกษาในโลกยุคปัจจุบันที่ไร้พรมแดนทางด้านข้อมูลข่าวสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านต่าง ๆ อย่างรวดเร็วโดยต้องจัดการศึกษาให้ทันกับสถานการณ์โลกที่เต็มไปด้วยความรู้และข้อมูลที่เพิ่มขึ้นซึ่งการประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการประเมินการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาโดยหน่วยงานหรือบุคคลภายนอกสถานศึกษาเพื่อมุ่งให้การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาดีขึ้นซึ่งต้องเริ่มต้นจากการที่สถานศึกษามีการประกันคุณภาพภายใน เพื่อวางแผนพัฒนาปรับปรุงคุณภาพของตนเองดำเนินการปรับปรุงคุณภาพมีการกำกับติดตามและมีระบบการประเมินตนเองการประเมินคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจึงควรสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกันเพราะต่างมุ่งมาตรฐานหรือคุณภาพที่คาดหวังให้เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ในสถานการณ์ปัจจุบันสถานศึกษาส่วนใหญ่ยังมีความเหลื่อมล้ำแตกต่างกัน ทั้งในด้านการบริหารจัดการงบประมาณ คุณภาพบุคลากรหรือแม้แต่ปัจจัยด้านผู้เรียนรวมทั้งปัจจัยเอื้ออื่น ๆ เช่น ความร่วมมือของคณะกรรมการสถานศึกษาการสนับสนุนจากชุมชนหน่วยงานหรือองค์กรที่อยู่ใกล้เคียงสถานศึกษาและการติดตามช่วยเหลืออย่างใกล้ชิดจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหรือหน่วยงานต้นสังกัด สิ่งเหล่านี้ล้วนส่งผล

กระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษาอีกทั้งปัจจุบันสถานศึกษามีอิสระในการบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเอง มีการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาตามบริบทและความต้องการของตนเองคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพในการบริหารจัดการจึงมีความแตกต่างกัน พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา อันนำไปสู่การกำหนดให้มีมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานขึ้นประกอบกับได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 และกระทรวงศึกษาธิการมีการประกาศให้ใช้มาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานศูนย์การศึกษาพิเศษ พ.ศ. 2561 สำหรับให้สถานศึกษาใช้เป็นแนวทางดำเนินงานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาและเตรียมการสำหรับการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งจะทำให้เกิดความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายว่าการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีคุณภาพได้มาตรฐานและคงรักษาไว้ซึ่งมาตรฐานจากการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จึงเป็นกลไกสำคัญที่ทำหน้าที่ส่งเสริมและผลักดันให้กระบวนการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในทุกระดับของวงการศึกษาและบุคลากรที่เกี่ยวข้องดำเนินไปอย่างเป็นระบบ มุ่งไปในทิศทางเดียวกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการปฏิรูปการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายังมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองชุมชนและสังคมรวมถึงผู้ประกอบการและสถานประกอบการที่จะรองรับผู้ที่สำเร็จการศึกษาในขณะเดียวกันสถานศึกษาที่มีคุณภาพก็จะทำให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่สังคมต้องการ นอกจากนี้ระบบการจัดการศึกษานับเป็นระบบที่จำเป็นสำหรับการพัฒนาคนไทยให้มีความรู้ความสามารถใช้ในการพัฒนาประเทศชาติ การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาให้เข้มแข็งมีประสิทธิภาพดำเนินการอย่างยั่งยืนและมีระบบผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในสถานศึกษาต้องมีการทำงานที่มุ่งประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นสำคัญโดยมีความตระหนักรู้และเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นระบบผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษามีการกำหนดเป้าหมายและดำเนินกิจกรรมโครงการที่ใช้ผลการประเมินตนเอง ผลการประเมินคุณภาพจากองค์กรภายนอกหรือผลการวิจัย เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาผู้เรียนตลอดจนใช้ผลการวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเป็นฐานในการกำหนดเป้าหมายคุณภาพผู้เรียน การติดตามตรวจสอบและปรับปรุงงานเป็นระยะจะช่วยให้งานบรรลุผลได้อย่างดีและมีประสิทธิภาพ ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียนก็จะเป็นที่พึงพอใจกับผู้ปกครองชุมชนและองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับช่วงต่อจากสถานศึกษาด้วยการดำเนินงานที่ทุกคนมีจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกัน การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจะเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารที่แท้จริงและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องจนเป็นวิถีชีวิตในการทำงานของทุกคนเป็นวัฒนธรรมขององค์กรที่ยึดคุณภาพผู้เรียนฝังแน่นอยู่ในจิตใจตลอดเวลา

รายงานการประชุมการเตรียมความพร้อมรับการประเมินภายนอกของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 พบว่า การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนยังขาดความต่อเนื่อง ขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานกิจกรรมต่าง ๆ บุคลากรในโรงเรียนยังขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ส่วนใหญ่การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาดำเนินการโดยหัวหน้าฝ่ายวิชาการและโรงเรียนมักจะดำเนินการก็ต่อเมื่อต้องเข้ารับการประเมินภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาหรือสมศ. (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 , 2563) ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้ขั้นพื้นฐานเป็นการทดสอบความรู้ทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับพบว่า ผลการทดสอบการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานหรือโอเน็ต (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่6 และมีธยมศึกษาปีที่3 มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำกว่าระดับประเทศเมื่อพิจารณาจากการประเมินคุณภาพการศึกษาใน 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้โดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) หรือ สมศ. ทั้งรอบที่ผ่านมาพบว่าการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้มีผลสัมฤทธิ์ทาง

การศึกษาต่ำที่สุดของประเทศฉะนั้นผู้บริหารจะต้องตระหนักและให้ความสำคัญในการบริหารงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาโดยแท้จริงเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นที่ยอมรับของสังคมและจากการศึกษาเรื่องการดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1 ของวันทนา เนื่อน้อย (2560) พบว่าบุคลากรทางการศึกษาขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขาดการเก็บข้อมูลสารสนเทศไม่เป็นระบบ ตลอดจนขาดการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

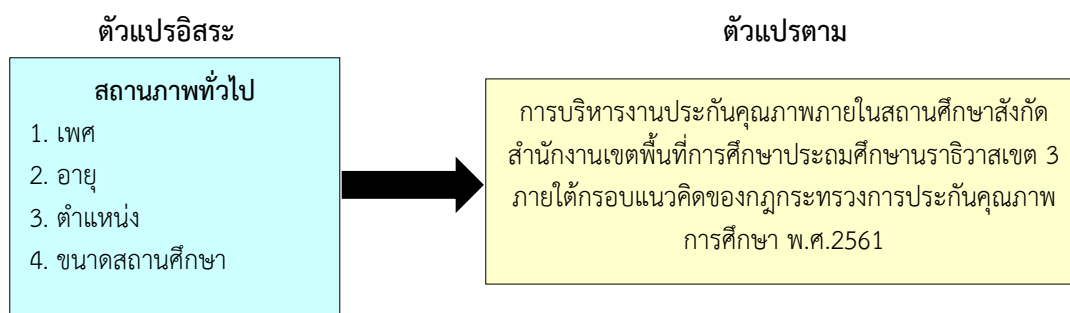
จากสภาพปัญหาตลอดจนความสำคัญดังกล่าว ผนวกกับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานทั้งด้านคุณภาพผู้เรียนและคุณภาพการบริหารจัดการด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ว่ามีการบริหารจัดการมีการดำเนินงานอย่างไรและเปรียบเทียบการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโดยจำแนกตามสถานะเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดของสถานศึกษา มีความแตกต่างกันอย่างไร เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้วางแผนการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์วิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา
3. เพื่อประมวลปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้ทบทวนแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถสรุปกรอบแนวคิดการวิจัยเรื่องการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ภายใตกรอบแนวคิดของกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2561 ซึ่งประกอบด้วยจำนวน 6 ขั้นตอน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และ 6) การจัดสร้างรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่องค์กรต้นสังกัด ดังภาพ 1

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ทำการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำนวนทั้งสิ้น 1,148 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 กำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยการคำนวณใช้สูตรของยามาเน่ (Yamane, 1973) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 คน ทำการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิตามสัดส่วนอำเภอและสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยวิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยประมวลแนวคิดที่ได้จากการศึกษาวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องออกเป็น 3 ตอน คือ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) โดยสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จำนวน 6 ข้อตอน คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา จำนวน 7 ข้อ การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา จำนวน 4 ข้อ การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาจำนวน 5 ข้อ การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษาจำนวน 6 ข้อและการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดจำนวน 4 ข้อรวมเป็นข้อคำถามทั้งสิ้นจำนวน 30 ข้อ เป็นลักษณะมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับโดยกำหนดค่าของลำดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนน 5 หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับคะแนน 4 หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับมาก

ระดับคะแนน 3 หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับปานกลาง

ระดับคะแนน 2 หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับน้อย

ระดับคะแนน 1 หมายถึง การบริหารงานประกันคุณภาพอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-Ended Questionnaire) เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 3 จำนวน 6 ข้อตอน คือ 1) การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา 3) การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 4) การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา 5) การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา และ 6) การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือดังนี้ 1) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน ประกอบด้วยศึกษานิเทศชำนาญการพิเศษจำนวน 1 ท่าน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 2 ท่าน อาจารย์ประจำหลักสูตรการสอนอิสลามศึกษาจำนวน 1 ท่านและอาจารย์ประจำหลักสูตรการบริหารการศึกษาจำนวน 1 ท่าน ซึ่งมีความเชี่ยวชาญด้านการตรวจสอบเครื่องมือเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Content Validity) ด้วยวิธีการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับประเด็นเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence : IOC) จากแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ ได้ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ที่ระหว่าง 0.6-1.0 ซึ่งสามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้ 2) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญไปทดลอง (Try Out) กับผู้บริหาร ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 50 คน

แล้วนำมาวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาช (α -Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่นอยู่ที่ระดับ .978 3) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพเรียบร้อยแล้ว ครบถ้วนสมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้ 1) ขอหนังสือขอความอนุเคราะห์จากคณะ ครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลาถึงผู้อำนวยการสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาสเขต 3 เพื่อขอความอนุเคราะห์สถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูล 2) นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยแบบสอบถามถึงสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 297 ฉบับ เพื่อขอความร่วมมือและตอบแบบสอบถาม 3) ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลซึ่งได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 297 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 4) นำแบบสอบถามมา ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถามทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 100 และนำข้อมูลที่ได้มา วิเคราะห์ด้วยวิธีทางสถิติและแปลผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. แบบสอบถามตอนที่ 1 โดยวิธีการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาค่าร้อยละ (Percentage)
2. แบบสอบถามตอนที่ 2 โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ คือ การหาค่าเฉลี่ย (M : Mean) ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน (S.D. : Standard Deviation) ทดสอบค่าที (t-test) และทดสอบค่าเอฟ (F-test)
3. แบบสอบถามตอนที่ 3 โดยการประมวลความคิดเห็นในแต่ละด้านแล้วนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ได้ขออนุญาตเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยแจ้ง วัตถุประสงค์วิธีดำเนินการวิจัยและขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่าง โดยการส่งแบบสอบถามทุกฉบับให้ผู้ตอบ แบบสอบถามให้ข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล โดยไม่ระบุชื่อของผู้ให้ข้อมูล รายงานการวิจัย นำเสนอผลโดยรวม จะไม่ ก่อให้เกิดความเสียหายใด ๆ ทั้งต่อบุคคลและองค์กร

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ที่ตอบแบบสอบถาม ดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนและค่าร้อยละ จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา

ลำดับ	รายการ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
1	เพศ	1. เพศชาย	111
		2. เพศหญิง	186
	รวม	297	100.00
2	อายุ	1. ต่ำกว่า 30 ปี	68
		2. ตั้งแต่ 31-40 ปี	111
		3. ตั้งแต่ 41-50 ปี	84
		4. สูงกว่า 51 ปีขึ้นไป	34
		รวม	297
3	ตำแหน่ง	1. ผู้บริหารสถานศึกษา	47
		2. ครูผู้สอน	238
		3. บุคลากรทางการศึกษา	12
		รวม	297
			100.00

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
4	ขนาดสถานศึกษา		
	1. สถานศึกษาขนาดเล็ก	33	11.1
	2. สถานศึกษาขนาดกลาง	133	45.1
	3. สถานศึกษาขนาดใหญ่	130	43.8
รวม		297	100.00

จากตาราง 1 พบว่า เป็นเพศหญิง ร้อยละ 62.6 และเป็นเพศชาย ร้อยละ 37.4 ตามลำดับ มีอายุตั้งแต่ 31-40 ปี ร้อยละ 37.4 มีอายุ ตั้งแต่ 41-50 ปี ร้อยละ 28.3 มีอายุต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 22.9 และมีอายุสูงกว่า 51 ปีขึ้นไป ร้อยละ 11.4 ตามลำดับมีตำแหน่งเป็นครูผู้สอน ร้อยละ 80.1 มีตำแหน่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ร้อยละ 15.8 และเป็นบุคลากรทางการศึกษา ร้อยละ 4 ตามลำดับ ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง ร้อยละ 45.1 ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดใหญ่ ร้อยละ 43.8 และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ร้อยละ 11.1 ตามลำดับ

2. ระดับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ดังตาราง 2

ตาราง 2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 ในภาพรวมและรายด้าน

ที่	การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	M	S.D.	ระดับ	ลำดับที่
1	การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.10	0.70	มาก	4
2	การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา	4.16	0.69	มาก	1
3	การดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา	4.13	0.77	มาก	2
4	การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา	4.04	0.75	มาก	5
5	การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐาน การศึกษา	4.04	0.81	มาก	5
6	การจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่องค์กรต้นสังกัด	4.13	0.65	มาก	3
โดยรวม		4.10	0.67	มาก	

จากตาราง 2 พบว่า ระดับความคิดเห็นต่อการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.10$, $S.D.=0.67$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา ($M=4.16$, $S.D.=0.69$) รองลงมา คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษามีค่าเฉลี่ย ($M=4.13$, $S.D.=0.77$) ส่วนด้านการจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่องค์กรต้นสังกัด ($M=4.13$, $S.D.=0.65$) และด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($M=4.10$, $S.D.=0.70$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านการติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมาตรฐานการศึกษา ($M=4.04$, $S.D.=0.81$) และด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ($M=4.04$, $S.D.=0.75$)

3. ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ยกเว้นตัวแปรเพศในด้านการประเมินผลตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามตัวแปรตำแหน่งภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

1. การบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M=4.10, S.D.=0.67$) ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษามีระบบการบริหารจัดการที่มีคุณภาพมีการทำงานเป็นทีมที่เป็นมาตรฐานเกิดจากความ ร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่าย มีการแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้อย่างชัดเจน อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่น เสียสละอุทิศตน ส่งเสริมพัฒนา ระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กระทรวงกำหนด มีภาวะความเป็นผู้นำสูงมุ่งบริหารจัดการองค์กร ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของมาหะมอดเฮ สามี (2557) ศึกษาวิจัยเรื่องกระบวนการบริหารการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นเดียวกับ ฮาบีบะ อาเดมะ (2557) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพ การศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอน อำเภอแว้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผลการวิจัยของลดาวัลย์ ตั้งมั่น (2561) ซึ่งศึกษาวิจัยเรื่อง การดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัด ปทุมธานี พบว่า ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน

2. เปรียบเทียบการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 3 จำแนกตามตัวแปรเพศ อายุ ตำแหน่งและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่ แตกต่างกัน ยกเว้นตัวแปรเพศในด้านการประเมินผลตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามตัวแปรตำแหน่งโดยภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาใน โรงเรียนที่มีเพศ อายุ ตำแหน่งต่างกันและอยู่ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ได้มีการบริหารงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาที่เป็นระบบ สร้างความเชื่อมั่น แก่ผู้รับบริการด้วยการบริหารจัดการที่มีคุณภาพทั้งองค์กรโดย ใช้หลักการมีส่วนร่วมทุกฝ่าย ทุกเพศ ทุกวัยและบุคลากรในโรงเรียนตระหนักถึงเป้าหมาย คือ ผลประโยชน์ที่เกิด ขึ้นกับผู้เรียนเป็นอันดับแรก สำนักทดสอบทางการศึกษา (2563) ได้กล่าวว่า ระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่องโดย ให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริมสนับสนุน และมี กระบวนการกำกับติดตาม ตรวจสอบประเมินผลและปรับปรุงพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง เพื่อแสดงให้เห็น ว่าผู้บริหารสถานศึกษาได้ดำเนินการตามพันธกิจและบรรลุมิติวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลใน การบริหารจัดการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเชิดพงศ์ ราชสมบัติ (2558) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วม ของครูในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2 ตามความคิดเห็นของครู โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของมุฮัมมัดนูวาร์ สะอะ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับดอเลาะ การ์ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง สภาพการดำเนินงานตามระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในโรงเรียน เอกชนสอนศาสนาอิสลาม สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดปัตตานี ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีระบบการบริหารจัดการที่ดีมีคุณภาพมีการทำงานเป็นทีมที่เป็นมาตรฐาน ส่งเสริมให้ความร่วมมือกับบุคลากรทุกฝ่ายไม่ว่าในโรงเรียนหรือนอกโรงเรียน ผู้บริหารควรแสดงความรับผิดชอบในการจัดการศึกษาแบบโปร่งใสและสามารถตรวจสอบได้ อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ที่มุ่งมั่น อุทิศตนเสียสละ ส่งเสริมสนับสนุนการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาตามที่กระทรวงกำหนด มีภาวะผู้นำ มุ่งผลสัมฤทธิ์ บริหารจัดการองค์กรให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนและบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมีประโยชน์ต่อการพัฒนาการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ
2. ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานประกันคุณภาพการศึกษาในตัวแปรอื่น ๆ ของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เช่น ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ฯลฯ
3. ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารสถานศึกษาและผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา

References

- จรรณี เก้าเอี้ยน. (2557). เทคนิคการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา กลยุทธ์และแนวทางการปฏิบัติสำหรับผู้บริหารมืออาชีพ. พิมพ์ครั้งที่ 2. สงขลา: ชานเมืองการพิมพ์.
- เจิตพงศ์ ราชสมบัติ. (2558). การมีส่วนร่วมของครูในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ สุราษฎร์ธานี.
- มาหามะตอเฮ สาแม. (2557). กระบวนการบริหารการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดปัตตานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- มุฮัมมัดอนุวาร์ สะอะ. (2557). การบริหารงานประกันคุณภาพภายในของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามสังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดยะลา. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- ลดาวลีย์ ตั้งมั่น. (2561). การศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 4 จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์ ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- วันทนา เนื่อน้อย. (2560). การดำเนินงานระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะลา เขต 1. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 3. (2563). รายงานผลการดำเนินงานกลุ่มนโยบายและแผน. (ม.ป.ท.). (ม.ป.พ.).
- ฮาบีบ๊ะ อาเดมะมะ. (2557). บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประกันคุณภาพการศึกษาภายในตามทัศนะครูผู้สอนอำเภอแว้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานราธิวาส เขต 2. การค้นคว้าอิสระครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.